

УДК 378.22.013.83

Л. О. ЛІСІНА

доктор педагогічних наук, професор
Бердянський державний педагогічний університет

РЕАЛІЗАЦІЯ АНДРАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

У статті шляхом аналізу теоретичних положень когнітивної психології та психологічних характеристик становлення особистості в дорослому віці розкрито поняття “андрагогічний підхід” і виділено фактори, що впливають на становлення професійної компетентності майбутнього фахівця; на основі принципів андрагогіки обґрунтовано концептуальні положення навчання в магістратурі; визначено етапи проектування педагогічної системи дії викладача та описано наукоємну технологію навчання магістрантів.

Ключові слова: навчання дорослих, андрагогічний підхід, принципи андрагогіки, педагогічна система дії при навчанні магістрантів, наукоємні освітні технології.

Виклики суспільного розвитку сприяли детермінації підготовки до реалізації нового покоління державних стандартів вищої освіти, що сприяє виконанню Болонської декларації. На кафедрах вищих навчальних закладів ведеться активна робота над освітніми програмами, навчальними планами дисциплін. Магістерська програма двоступінчастої освіти є показником сучасного етапу суспільного розвитку, який потребує нового розуміння освіти та її змісту. Основною метою при підготовці магістрів є формування затребуваних професійних компетенцій. Тому ми вважаємо, що магістратура є перш за все освітою дорослих, навіть якщо контингент магістрантів складається із випускників бакалавріату, які без перерви продовжують навчання, адже мотивація до неперервної освіти, яку визначають як постійне оновлення, розвиток й удосконалення кожної особистості протягом всього життя [8, с. 133], вже є показником високого рівня розвитку характеристик дорослих людей. Педагогічні проблеми неперервної освіти зосереджені в галузі андрагогіки, яка охоплює теоретичні й практичні проблеми освіти, навчання й виховання дорослих [6, с. 36]. А це означає, що навчальний процес у магістратурі повинен будуватись відповідно до вимог андрагогічної моделі навчання.

Науковці багатьох країн шукали й реалізовували свої моделі навчання дорослих людей. Ідея освіти дорослих з урахуванням їх індивідуальних особливостей належить Е. Ліндмену та Дж. Дьюї, які висловлювали думку щодо необхідності навчання дорослих з опорою на їх досвід і спрямованість на досягнення практичних цілей. Уперше термін “андрагогіка” застосував німецький історик просвіти К. Капп. Систематизація андрагогіки припадає на другу половину ХХ ст., коли значно розширилась сфера освіти дорослих (І. Вірт, Х. Гротхофф, Б. Дьюлак, Ф. Пьоггелер, Л. Турос, Х. Хансельманн).

Великий внесок у теорію андрагогіки зробили дослідники галузі когнітивної психології. Динаміку когнітивних процесів у зрілому віці вивчали К. Каплан, Г. Лехман, Г. Сімон, Т. Солтхауз, П. Хейвен; когнітивні стилі дорослої людини – М. Коссовські, В. Крозьє, С. Мессік, Е. Некк, Р. Райдінг, А. Фернхем тощо. П. Белтс, Р. Клігл, Д. Соварка довели, що когнітивні здібності дорослих людей, якщо їх розглядати як модель, включають у себе два процеси: механіку інтелекту (розвиток змін у процесі обробки інформації, яка закладена генетично й не залежить від здобутих знань; зниження з віком резерву розумових здібностей) і прагматику інтелекту (зв'язок основних когнітивних навичок і ресурсів механіки для повсякденної когнітивної діяльності й адаптації), яка перебуває приблизно на одному й тому самому рівні протягом усього дорослого життя. Результати досліджень П. Белтса, К. Берга, Н. Денні, А. Корнеліуса, А. Палмера, Д. Сміта, У. Стойдінгера підтвердили ідею щодо того, що практичні й академічні здібності мають різні траєкторії розвитку в дорослих людей. Серія досліджень дала науковцям змогу обґрунтувати наявність компенсаторської і стабілізуючої функцій практичного інтелекту (Е. Босман, Д. Сміт, Х. Харнес, А. Хартлі та ін.).

Формування андрагогічного підходу в освіті в Росії й Україні пов'язане з дослідженнями Б. Бім-Бада, С. Болтівця, С. Змеєва, Н. Клокар, Ю. Кулюткіна, В. Олійника, О. Пехоти, Н. Протасової, В. Пуцова, Т. Сорочан та ін. Однак, незважаючи на досить велику кількість робіт у сфері післядипломної освіти, вирішення суперечностей між якісно новими вимогами суспільства до професійної підготовки магістрантів, яка передбачає компетентнісний підхід, і переважно знаннєвим підходом до організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, який ґрунтується на педагогічній моделі навчання, вимагає подальшого дослідження процесуальних аспектів упровадження андрагогічної моделі навчання в умовах магістратури, що і зумовило вибір напряму нашого пошуку. Дослідження виконано відповідно до плану тематичного проекту міжрегіонального прикладного дослідження “Розробка Концепції регіону, що навчається, як підґрунтя ефективної регіональної освітньої політики” (на прикладі Запорізької області).

Метою статті є розкриття змісту та особливостей андрагогічного підходу в навчанні магістрантів педагогічного університету, обґрунтування з урахуванням вимог цього підходу наукоємних технологій розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців.

У ході вивчення ми спирались на теоретичні положення когнітивної психології, на яких ґрунтуються дослідження розвитку компетентності [1] та які, на нашу думку, є підґрунтям застосування андрагогічного підходу в процесі навчання магістрантів, а саме: 1) існують три стадії набуття навичок: когнітивна (запам'ятовування набору фактів, які релевантні навичці), асоціативна (виявлення й усунення помилки у вихідному розумінні проблеми та посилення зв'язку між різними елементами задля успішного ви-

конання дії), автономна (автоматизація процедури); 2) ефективність когнітивних навичок зростає залежно від кількості тренувань; 3) не завжди вдається перенести навичку в суміжну галузь і фактично ніколи – в істотно відмінну царину; 4) перенесення навичок відбувається лише тоді, коли вони включають у себе однакові абстрактні елементи знання; 5) результат навчання поліпшується, якщо застосовуються підходи, які допомагають виявити основні елементи знання й удосконалювати їх; 6) аспектами розвитку компетентності є: а) “процедуралізація” – процес переходу від явного використання декларативного знання до прямого застосування знання процедурного; б) тактичне навчання – процес, у ході якого люди навчаються визначеним процедурам для вирішення окреслених проблем; в) стратегічне навчання – освоєння засобу організації вирішення проблеми, який оптимально підходить для конкретної царини; г) формування набору перцептивних якостей для кодування проблем (ознака зростання компетентності); д) здатність зберігати знання з певної проблеми в довгостроковій пам’яті й застосовувати їх у потрібній ситуації (показник зростання компетентності); е) розвиток компетентності потребує багато практики.

Крім того, андрагогіка враховує психологічні характеристики становлення особистості в дорослому віці, які є важливими для професійного становлення [3, с. 176]: 1) основні потреби – у соціальному й професійному зростанні й розвитку кар’єри, у самореалізації й самовизначенні в професії; 2) провідна діяльність – індивідуальна й творча професійна діяльність, яка є нормативною; 3) криза становлення – криза професійного зростання й нереалізованих професійних можливостей; 4) основні психологічні новоутворення – соціально-професійна самостійність, професійний досвід, професійно-важливі якості, професійна кваліфікація, професійна ідентифікація, соціально-професійна рефлексія, професійна позиція, ключові кваліфікації й компетенції, професійно зумовлені риси характеру, соціально-професійна самоактуалізація.

Андрагогіка враховує також пізнавальні можливості дорослих людей. Спираючись на дослідження Ф. Ісмаїлової [3, с. 394], ми поділяємо магістрантів на чотири групи, залежно від рівня розвитку пізнавальної активності: 1) високий рівень пізнавальної активності – магістранти з реальною готовністю до навчання; 2) середній рівень пізнавальної активності – магістранти з умовною готовністю до навчання; 3) знижений рівень пізнавальної активності – магістранти із ситуативним зниженням готовності до навчання; 4) низький рівень пізнавальної активності – магістранти з відсутністю вміння вчитися на рівні програми магістратури.

Згідно з вищевикладеним, принципи андрагогіки повинні визначати діяльність насамперед тих, хто навчається, на відміну від принципів педагогіки, які регламентують діяльність того, хто навчає. Принципи теорії навчання дорослих ґрунтуються на когнітивно орієнтованій, діяльнісно орієнтованій і особистісно орієнтованій парадигмі освіти і враховують психологічні особливості дорослої людини: 1) принцип орієнтації на особистість

того, хто навчається, й на його суб'єктивний досвід; 2) принцип максимального врахування й розвитку інтересу в кожного магістранта; 3) принцип зняття статусних бар'єрів і субординацій у навчанні; 4) принцип вільного співробітництва всіх учасників освітнього процесу (викладачів, магістрантів); 5) принцип цілеспрямованої взаємодії всіх компонентів змісту освіти в його педагогічному супроводі; 6) принцип свободи вибору й добровільності участі, наступності й безперервності взаємодії всіх учасників навчального процесу на всіх етапах розвитку самостійності особистості магістранта; 7) принцип взаємозв'язку між змістом, засобами навчання, а також смислами, цілями особистості магістранта; 8) принцип конкретності діяльності й відповідальності суб'єкта навчання за результати своєї діяльності; 9) принцип стимулювання й умотивованості навчальної діяльності; 10) принцип побудови досвіду, який добре рефлексується; 11) принцип забезпечення зворотного зв'язку.

При виборі методів навчання магістрантів необхідно враховувати як складність впливу на поведінку дорослої людини, так і фактори, що впливають на становлення професійної компетентності майбутнього фахівця [4]: 1) соціальні умови (якість життя, статус особистості, якість психологічного здоров'я); 2) ступінь актуалізації й рівня розвитку когнітивної сфери (професійних знань, професійної свідомості, професійної грамотності); 3) етап самоактуалізації й рівень розвитку мотиваційно-ціннісної сфери (ціннісний пріоритет професійної компетентності, ставлення до професії, професійна спрямованість особистості); 4) здатність до самореалізації професійно грамотної поведінки; 5) педагогічна система організації освіти в магістратурі (проектування цілей, відбір інваріанта змісту, особистісно зорієнтовані технології навчання, технології професійної самоосвіти).

Отже, при проектуванні педагогічної системи дій щодо становлення й формування професійної компетентності майбутнього фахівця в процесі навчання в магістратурі необхідно враховувати такі етапи:

1) підготовчий (етап розробки змісту, технологій, форм, методів і засобів навчання) – розробка робочих програм дисциплін:

- діагностика ситуації (скринінг-діагностика професійних якостей, конкретизація проблем конкретної групи магістрантів і їх поведінкових компонентів, виявлення ступеня зовнішніх впливів);

- формулювання стратегічної мети навчання, виявлення її досяжності за період навчання в магістратурі й реальних термінів (розробка концепції, стратегії навчання);

- оцінювання відповідності чинної програми навчання цільовій групі і прогнозування ефекту (врахування можливих перешкод і механізмів підтримки);

- визначення тактики дій (форм, методів, засобів);

2) процесуальний (етап здійснення плану дій згідно з визначеними термінами, виявлення реальних перешкод) – реалізується в ході навчання й одночасного вдосконалення методів і засобів навчання;

3) рефлексивний (етап аналізу ходу пізнавальної діяльності магістрантів, оцінювання змін поведінки, показників професійного рівня, професійних резервів, темпів їхнього розвитку; етап вироблення експертних оцінок для висновків про результативність навчання тощо) здійснюється після завершення окремого етапу навчання:

- оцінювання ефективності навчання (співвідношення одержаного результату й запланованого);

- подальше планування діяльності (розробка експертного висновку й рекомендацій магістрантам щодо самовдосконалення; оцінювання доцільності продовження програми, за якою їх навчали, її модифікація з урахуванням виявлених побічних ефектів).

Усе вищевикладене дає можливість зазначити, що в процесі навчання дорослих людей, якими є магістранти, необхідно враховувати його особистісно-професійні аспекти, тому дуже важливим етапом упровадження андрагогічного підходу є розробка технології навчання.

У системі вищої педагогічної освіти склалися традиційні форми та напрями роботи щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Але слід зазначити, що здебільшого використовуються просвітницькі (мета – передача знань, інформації) і практико-орієнтовані (мета – формування професійних умінь) форми навчання. При просвітницькому й практико-орієнтованому навчанні викладач не бере відповідальність (не розраховує на обов'язковий результат) за факт і успішність застосування здобутих знань тих, хто навчається. Мета викладання – залучення магістрантів тією чи іншою мірою в модельний досвід діяльності за правилами, що декларуються. Ефективним таке навчання виявляється у випадку, коли магістрант – повноцінний суб'єкт навчальної пізнавальної діяльності (має чітко поставлені цілі або, як мінімум, сформовані пізнавальні потреби тощо). Досвід нашої роботи й результати опитування свідчать про те, що у магістрантів переважають зовнішні, часто негативні мотиви навчальної діяльності, що пов'язані з адміністративним тиском, кон'юнктурними меркантильними або прагматичними міркуваннями. Застосування інтерактивних форм і методів навчання (які багато дослідників вважають панацеєю освітнього процесу) не завжди дає бажаний результат, тому що часто має випадковий характер і не пов'язується у свідомості магістранта в єдину систему зі значущими для нього цілями й змістом. Усе це призводить до зниження мотивації саморозвитку, результатом якого є те, що майбутній фахівець не тільки не вміє, але й не бажає пізнавати себе й свої можливості; уникає відповідальності за власне навчання; ігнорує можливості самовдосконалення.

Тому ми вважаємо, що концептуальними для нашого дослідження є такі положення, які ґрунтуються на андрагогічному підході:

- визнання професійного розвитку особистості майбутнього фахівця головною метою освітнього процесу в умовах магістратури ;

- орієнтація на суб'єктивний професійний досвід магістрантів (різні види практик) і врахування їх індивідуально-психологічних особливостей;
- актуалізація професійно-психологічного потенціалу магістранта й розвиток потреб особистості в саморозвитку й самореалізації.

Зазначені наукові засади андрагогіки передбачають розробку й впровадження наукоємних освітніх технологій, які системно інтегрують найбільш ефективні технології освіти в цілісну систему. Наукоємні технології освіти охоплюють систему психологічних, педагогічних, акмеологічних, дидактичних і методичних процедур взаємодії викладачів з магістрантами (з урахуванням рівня розвитку пізнавальної активності, здібностей, схильностей, психологічних особливостей).

Принципова новизна наукоємних технологій полягає в системній інтеграції найбільш перспективних, високоефективних освітніх технологій у цілісну систему з використанням сучасних методів і засобів навчання, зокрема, інформаційних технологій і програмного забезпечення.

Створення й застосування наукоємних освітніх технологій у системі навчання здобувачів другого рівня вищої освіти має на меті забезпечення: 1) формування єдиного інтелектуального (інформаційного й освітнього) простору; 2) гармонійного синтезу гуманітарного, загальнопедагогічного і спеціального компонентів професійних освітніх програм на основі цілісного підходу до вирішення проблем розвитку освітнього простору; 3) сутнісної зміни методів і форм передачі знань, вибору максимально спрямованих на розвиток у магістрантів пізнавальної активності; 4) більш повного використання в навчальному процесі новітніх досягнень психологічної, педагогічної, акмеологічної науки, техніки й технологій; 5) формування й використання в навчальному процесі віртуального соціологічного й професійного простору; 6) максимального розкриття професійного потенціалу особистості магістрантів і викладачів; 7) індивідуалізації й інтенсифікації процесу навчання, розвитку форм контролю діяльності магістрантів, підвищення якості освітнього процесу на основі застосування інтелектуальних, контролюючих, тренінгових програм.

Наукоємні технології освіти повинні одночасно відповідати основним положенням андрагогічного підходу й задовольняти вимоги до навчання здобувачів другого рівня вищої освіти [3, с. 395–396], а саме: а) визначати соціально-професійну спрямованість магістранта (мотиви, інтереси, ставлення, установки); виявляти рівень компетентності; встановлювати ступінь виразності професійно важливих якостей і здібностей; б) задовольняти потреби магістранта в підвищенні компетентності; в) розвивати професійну мобільність, здатність до самоосвіти, самоменеджменту (проекування альтернативних сценаріїв професійного життя), надати можливості для визначення індивідуального стилю педагогічної діяльності; г) вносити зміни в траєкторію професійного життя (переборювати професійні кризи, деформації й стагнації; гармонізувати власний професійно-психологічний профіль);

д) розкривати творчий потенціал спеціаліста; формувати установки на професійне зростання, готовність до нововведень.

Відповідно до наведених вимог ми пропонуємо наукоємну технологію розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців, яка інтегрує в собі засади акмеологічних технологій [2, с. 102–106], технології розвивального навчання [7, с. 180–212], технологій на основі особистісної орієнтації навчального процесу [7, с. 39–47], технологій навчання на основі активізації й інтенсифікації діяльності суб'єктів навчання [7, с. 50–74].

1. Концептуальна основа – “Я завжди любив учитися, але не любив, коли мене вчили” У. Черчілль [4, с. 163].

2. Змістовна частина наповнюється залежно від загальної мети навчальної дисципліни й конкретної мети заняття (формування інноваційних знань і вмінь, корекція професійно-ціннісних орієнтацій і культури співробітництва, розвиток соціально-педагогічних якостей і ключових кваліфікацій, стимулювання мотиваційних установок на професійні досягнення, критичне освоєння теорії й практики інновацій [3, с. 396] тощо) акмеологічним, психологічним, педагогічним змістом на засадах інтеграції цих наук.

3. Технологічний процес має таку структуру:

I. Етап “проблематизація” (мета – “розм'якшення” педагогічних поглядів і стереотипів, що склалися в процесі проходження різних видів практики, формування установки на набуття професійного досвіду в процесі “квазіпрофесійної” діяльності, оновлення особистісної й загальнопедагогічної ідеології, сформованої в процесі навчання під впливом викладачів “старої школи”; форми навчання – групова проблемна робота, дискусія, соціально-психологічний тренінг, колективна рекреаційна творчість): а) діагностування морально-психологічного стану магістрантів і прогнозування їх розвитку; б) діагностування, вивчення й формулювання пізнавально-професійних потреб і запитів майбутніх фахівців; в) спільне осмислення й актуалізація труднощів, проблем педагога в сучасних умовах; г) зведення проблем, потреб і запитів магістрантів до рівня завдання; д) переведення учасників навчання в позицію цілепокладання власної освіти; е) постановка цілей спільної діяльності; ж) організація внутрішнього включення викладача і магістрантів у ситуацію альтернативного вибору; з) вплив на процес мотивації учіння з метою ініціації мотиваційного процесу (зовнішній вплив викладача – інформування, стимулювання, переконання тощо).

II. Етап “технологія” (мета – знайомство магістрантів з основами технологій професійного зростання, формування нових професійних умінь, стимулювання самовизначення майбутніх фахівців у площині акмеологічних технологій, формування відповідного образу діяльності й моделювання досвіду застосування технологій професійного зростання; форми навчання – синтетичні форми з акцентом на проектувальну роботу, ділові імітаційні ігри, моделюючі рольові ігри, рекреаційні творчі справи): а) введення в навчальну роботу; б) повідомлення про результати діагнос-

тування; в) тематична лекція; г) аналіз списку цілей, поставлених на етапі “проблематизації” із позиції досяжності цих цілей для кожного магістранта в реальних умовах; д) введення як базового поняття, яке конкретизує цілі, – поняття моделювання й проектування визначеного досвіду поведінки, спілкування, професійної діяльності, переживання тощо; е) складання списку можливих “досвідів”, виходячи зі сформульованих на першому етапі роботи цілей навчальної роботи; ж) проектна, модельна робота в мікрогрупах над різними описами “досвідів” із позицій вирішення поставлених у “досвіді” завдань; з) захист своїх міні-проектів і теоретичних моделей вирішення особистісних і професійних проблем (залежить від вибору магістрантів, але, як відомо, вони пов’язані: професійні проблеми впливають на особистість, а особистісні проблеми – на професійне зростання); і) спільний аналіз роботи (експрес-діагностика з повідомленням групі, використання графічної діагностики з обговоренням).

III. Етап “проби” (мета – закріплення нових педагогічних дій і поглядів, апробація нових акмеологічних технологій у реальних умовах, аналіз умов і ефективності технологій професійного зростання; форми навчання – програвання ситуацій – зразків із групою, експериментальна робота на практиці, проведення відкритих міні-заходів із наступним обговоренням і методичним аналізом, комп’ютерне проектування): а) аналіз викладачем ідей, що прозвучали на другому етапі роботи, у тому числі й у процесі спільного аналізу роботи; б) експертиза й корекція заготовлених магістрантами на другому етапі теоретичних моделей і проектів у мікрогрупах (у формі консультацій – з викладачами, з мікрогрупами, які вибрали для апробування таку саму технологію; мета роботи викладача – аналіз у проекті суперечливих складових); в) програвання проекту; г) аналіз проб (самоаналіз представника мікрогрупи, яка готувала проект, завдання викладача – спонукати своїми зауваженнями й запитаннями його до дискусії, що має стимулювати авторів більш чітко сформулювати свої позиції й описати вербально свої дії; висловлення присутніх магістрантів з інших мікрогруп, яке не повинне бути оцінним, викладач, спираючись на їх думки, формулює проблемні питання, обговорення яких дає змогу поглибити й уточнити як розуміння цієї технології, так і її педагогічний контекст); д) формулювання групою основних ідей і положень для виступу на наступному етапі (в режимі “мозкової атаки”).

IV. Етап “рефлексії” (мета – розвиток творчої рефлексії; форми навчання – соціально-психологічний тренінг, само діагностування: а) виступ представників кожної мікрогрупи з висновками про заняття, яке відбулося; б) виступ викладача зі своїми роздумами, доповненнями, узагальненнями того, що повідомили групи; в) заключна діагностика й самодіагностика; г) виступ викладача з аналізом ходу й результатів заняття, з повідомленням результатів діагностики; д) спільна постановка нових проблем, які магістранти мають вирішити самостійно в процесі подальшої роботи; е) обговорення програми професійного самовдосконалення.

Висновки. Попередній виклад і власний досвід навчання магістрантів дає можливість зазначити, що андрагогічний підхід до освітнього процесу в умовах магістратури дає можливість подолати спрямованість традиційних освітніх процесів на поверхневу “енциклопедичність” змісту, переваженість фактологічним матеріалом, не пов’язаним із запитамі сучасної школи, орієнтованою на компетентнісний підхід, й переорієнтувати навчальний процес із відтворення тільки зразків минулого досвіду педагогіки на освоєння способів перетворення дійсності, оволодіння засобами й методами самоосвіти, уміннями вчитися (як не парадоксально це звучить по відношенню до майбутнього педагога). Наукоємні технології, які ґрунтуються на андрагогічних принципах, повинні сприяти розвитку професійної компетентності майбутнього фахівця, зменшенню опору інноваціям, актуалізації професійно-психологічного потенціалу, формуванню професійної рефлексії, професійному вихованню магістрантів і, як результат, професійному самозбереженню спеціаліста в майбутньому, тому що професійна компетентність забезпечує соціальну захищеність, підвищує конкурентоспроможність.

Перспективу дослідження ми вбачаємо в розробці діагностики рівнів розвитку пізнавальної активності дорослих людей, у створенні акмеологічних технологій і мотиваційних тренінгів для магістрантів, які ґрунтуються на принципах андрагогіки.

Список використаної літератури

1. Андерсон Дж. Когнитивная психология / Дж. Андерсон; пер. с англ. С. Комаров. – 5-е изд. – Санкт-Петербург: Питер, 2002. – 496 с. – (Серия “Мастера психологии”).
2. Деркач А. А. Акмеология: пути достижения вершин профессионализма / А. А. Деркач, Н. В. Кузьмина. – Москва: Просвещение, 1993. – 188 с.
3. Зеер Э. Ф. Психология профессионального образования: учебное пособие / Э. Ф. Зеер. – Москва: Изд-во Моск. психол.-соц. ин-та; Воронеж: МОДЭК, 2003. – 480 с. – (Серия “Библиотека психолога”).
4. Новиков А. М. Российское образование в новой эпохе. Парадоксы наследия, векторы развития: публицистическая монография / А. М. Новиков. – Москва: Эгвес, 2000. – 272 с.
5. Пуховська Л. Професія вчителя у світовому освітньому просторі: статистичні характеристики / Л. Пуховська // Шлях освіти. – 2004. – № 1. – С. 17–20.
6. Российская педагогическая энциклопедия: в 2 т. / гл. ред. В. В. Давыдов. – Москва: Большая Российская энциклопедия, 1993. – Т. I: [А–М]. – 608 с.
7. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: учеб. пособ. / Г. К. Селевко. – Москва: Народное образование, 1998. – 256 с.
8. Энциклопедия профессионального образования: в 3 т. / под ред. С. Я. Батышева. – Москва: АПО, 1999. – Т. 2. М–П. – 440 с.

Стаття надійшла до редакції 01.09.2016.

Лисина Л. А. Реализация андрагогического подхода в условиях магистратуры

В статье путем анализа теоретических положений когнитивной психологии и психологических характеристик становления личности во взрослом возрасте раскрыто понятие “андрагогический подход” и выделены факторы, влияющие на становление профессиональной компетентности будущего учителя. На основе принципов анд-

рагогики обоснованы концептуальные положения обучения в магистратуре; определены этапы проектирования педагогической системы действий преподавателя и описана наукоемкая технология обучения магистрантов.

Ключевые слова: *обучение взрослых, андрагогический подход, принципы андрагогики, педагогическая система действий при обучении магистрантов, наукоемкие образовательные технологии.*

Lisina L. Implementation Andragogical Approach in Magistrates

In the article, to disclose the content and features andragogika approach mistreatments were analyzed the theoretical principles of cognitive psychology is the basis for the development of competence: 1) stages of skill acquisition; 2) the impact of training on the effectiveness of cognitive skills; 3) terms of transfer of skill in related industry; 4) aspects of competence development.

Identified psychological characteristics of personality in adulthood, which are important for professional development (basic needs; leading activity; the crisis of the formation; basic psychological neoplasms) and the levels of development of cognitive activity of adults.

It is noted that the principles andragogy based on the cognitive-oriented, activity-oriented and personality-oriented paradigm of education and take into account the psychological characteristics of an adult, and guiding the work primarily of students, in contrast to the pedagogical principles governing the activities of the one who teaches.

It is proved that the choice of methods of teaching undergraduates should take into account the complexity of influence on the behavior of an adult, and the factors influencing the formation of professional competence: social conditions; the degree of mainstreaming, and level of development of cognitive sphere; stage of self-actualization and level of development of the motivational-value sphere; ability to snorease professionally competent behavior; pedagogical system of organization of the education in magistracy.

The stages of designing of pedagogical system of action for the formation of professional competence of future teachers in the learning process in graduate courses: preparatory, procedural, reflective.

On the basis of the principles defined andragogical conceptual theses of undergraduate students: 1) recognition of professional development of future teacher's personality the main goal of the educational process; 2) focus on the subjective professional expertise of graduates and consideration of their individual psychological characteristics; 3) updating of vocational and psychological potential of a student and the development needs of the individual in self-development and self-realization.

It is proved that the scientific basis andragogy provide for the development and implementation of science intensive educational technologies, to systematically integrate the most effective technologies of education into a coherent system. In accordance with the requirements of the proposed knowledge-based technology for the development of professional competence of future teachers that integrates content technologies: acmeological, developing training, based on the personal orientation of educational process on the basis of activation and intensification of activity of students .

Key words: *adult education, andragogical approach, principles andragogy, pedagogical system of action in the training of undergraduates, high-tech educational technologies.*